

FAKTA OM RETTIGHEDER

Børn og unge har ret til at bestemme over deres egen krop. De har ret til selv at bestemme, hvem der må give dem et knus, hvem de vil være kærestere med, og hvem der må se deres private billeder eller beskeder på mobilen. Børn og unge har også ret til ikke at blive mobbet og drillet, for eksempel på grund af deres køn, deres seksualitet eller deres udseende.

Kendskab til rettigheder er et vigtigt element, når det handler om at forebygge krænkelser, overgreb og mobning og at styrke børn og unges kompetencer til at kunne reagere, hvis de oplever, at deres egne eller andres rettigheder krænkes.

Kendskab til rettigheder har også et demokratisk perspektiv. For at kunne deltage i det demokratiske fællesskab er det vigtigt, at man kender sine rettigheder og ved, hvordan man ad demokratisk vej kan ændre på forhold, som man ikke er tilfreds med, eksempelvis i skolen, i lokalmiljøet og i samfundet generelt. Hvis eleverne eksempelvis oplever, at der på deres skole er behov for en fælles indsats for at reducere mobning i forhold til køn og seksualitet, er det vigtigt, de kender både retten til at blive hørt og retten til ikke at blive diskrimineret, og at de kender de handlemuligheder, de har, hvis de gerne vil skabe forandringer på skolen.

HENVISNINGER TIL UNDERVISERE

www.ippf.org

Engelsksproget hjemmeside for International Planned Parenthood Federation.

Læs om IPPF's erklæring om de seksuelle rettigheder på www.ippf.org/resource/ippfs-sexual-rights-declaration

www.menneskeret.dk/menneskerettigheder

Læs om Menneskerettighedserklæringen, Børnekonventionen, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med videre.

DE SEKSUELLE RETTIGHEDER

Alle børn og unge i Danmark har en række rettigheder, som den danske stat har forpligtet sig til at overholde og sikre – eksempelvis gennem lovgivningen og den måde myndighederne arbejder på. Disse rettigheder er beskrevet i Børnekonventionen. Børnekonventionen og børns rettigheder udspringer af FN's Verdenserklæring om menneskerettigheder, som er rettigheder, alle mennesker over hele verden har.

På baggrund af Børne- og Menneskerettighederne har organisationen IPPF (International Planned Parenthood Federation) formuleret det, der kaldes "de seksuelle rettigheder". De handler om krop, seksualitet, sundhed, privat- og familieliv.

De seksuelle rettigheder er også forankret i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som modsat FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder er juridisk bindende for Danmark og de andre lande i Europarådet.

Artikel 1: Ret til lighed, lige beskyttelse af loven og frihed fra diskrimination baseret på køn og seksualitet

Det betyder: At unge har ret til ikke at blive diskrimineret på grund af deres køn og deres seksualitet, for eksempel ved at andre taler om dem i et nedsættende sprog.

Artikel 2: Ret til medbestemmelse for alle, uanset køn eller seksualitet

Det betyder: At unge har ret til at blive spurgt til råds og blive hørt i forhold til temaer om sundhed og seksualitet.

Artikel 3: Ret til at leve, frihed, personlig sikkerhed og kropslig integritet

Det betyder: At unge har ret til selv at bestemme over deres egen krop og for eksempel til ikke at blive udsat for seksuelle overgreb.

Artikel 4: Ret til privatliv

Det betyder: At unge har ret til at have et privatliv, som deres forældre ikke blander sig i uden væsentlig grund.

Artikel 5: Ret til personlig autonomi og til retslig anerkendelse

Det betyder: At unge har ret til selv at vælge deres seksualitet og til at udforske deres seksualitet. Og at unge har ret til at leve i et samfund, hvor lovene anerkender dem som selvstændige individer.

Artikel 6: Ret til ytringsfrihed og forsamlingsfrihed

Det betyder: At unge har ret til at mene, hvad de vil om sex og seksuelle emner.

Artikel 7: Ret til sundhed og til at nyde godt af fordelene af videnskabelige fremskridt

Det betyder: At unge har ret til rådgivning om prævention og seksygdomme, og at de for eksempel har ret til at få adgang til de nyeste præventionsformer.

Artikel 8: Ret til uddannelse og information

Det betyder: At unge har ret til at få seksualundervisning i skolen, og at unge har ret til at kunne finde oplysninger om sex, seksygdomme, prævention, abort med videre, for eksempel på nettet.

Artikel 9: Ret til selv at vælge om man vil indgå ægteskab eller ej, om man vil stifte familie samt ret til at bestemme, om man vil have børn, hvordan, hvornår og med hvem

Det betyder: At unge har ret til selv at vælge, hvem de vil være kærester med eller giftes med, og at unge har ret til at bruge prævention og til at få abort.

Artikel 10: Ret til at staten lever op til sit ansvar

Det betyder: At unge har ret til at leve i et samfund, der anerkender og overholder deres seksuelle rettigheder.

*Kilde: Sexual Rights: An IPPF declaration. IPPF 2009 (www.ippf.org).
Oversat og bearbejdet af Sex & Samfund.*